

Aan

Minister van VWS

Deadline: 18 mei 2026

**Directoraat-Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Geneesmiddelen en
Medische Technologie

Ontworpen door

Datum Document
6 mei 2026

Kenmerk
4378527-1097957-GMT

Bijlage(n)
1. Voorhangbrief
2. Conceptregeling

nota

TER BESLISSING Voorhangbrief en conceptregeling Subsidieregeling
donatie bij leven

15/5/26

1. Aanleiding

In maart 2026 is de Kamer geïnformeerd over de voorgenomen aanpassingen en wenselijke verlenging van de Subsidieregeling donatie bij leven (hierna: Subsidieregeling) naar aanleiding van het laatste evaluatieonderzoek.¹ Inmiddels zijn de aanpassingen concreet gemaakt en verwerkt door middel van het bijgevoegde conceptwijzigingsbesluit.

De Subsidieregeling moet conform artikel 4.10, zevende lid, van de Comptabiliteitswet 2016 eerst gedurende 30 dagen aan de Tweede Kamer worden voorgelegd (de 'voorhangprocedure').

2. Geadviseerd besluit

Wij adviseren u om akkoord te gaan met het doorlopen van de verdere voorhangprocedure voor bovenstaande deadline in verband met de planning en de aanpassingen die daarna in de uitvoering gedaan moeten worden. U wordt geadviseerd om in te stemmen met de voorhangbrief en deze te ondertekenen.

De ondertekende voorhangbrief zal daarna met de conceptregeling en onderhavige nota als bijlagen worden aangeboden aan de Tweede Kamer. De conceptregeling hoeft niet door u te worden ondertekend.

3. Kernpunten

De Subsidieregeling is op basis van de vijfjaarlijkse verplichting vanuit artikel 4:24 van de Algemene wet bestuursrecht geëvalueerd. De evaluatie is in opdracht van het ministerie van VWS als beleidsverantwoordelijke uitgevoerd door het onderzoeksbureau Significant Groep met betrokkenheid van de Nederlandse Transplantatie Stichting (hierna: NTS).² De NTS voert de Subsidieregeling in opdracht van de minister van VWS uit.

De Subsidieregeling is in 2009 ingesteld met als doel het vergoeden van onkosten die de donor voor, tijdens of na de donatie maakt, en die elders niet worden vergoed.

¹ Kamerstukken II 2025/26, 28140, nr. 126

² Bijlage 1239676 bij Kamerstukken II 2025/26, 28140, nr. 126

De Subsidieregeling is daarmee een vangnetregeling die probeert zoveel mogelijk financiële barrières weg te nemen die een donatie bij leven in de weg kunnen staan.

**Directoraat-Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Geneesmiddelen en
Medische Technologie

In de onderzoeksperiode van de evaluatie (2021-2025) hebben 2129 donoren een aanvraag voor een vergoeding ingediend, dat is 87% van alle donoren die bij leven een nier gedoneerd hebben en 81% van alle donoren die een deel van hun lever hebben gedoneerd³. In deze periode werd gemiddeld 98% van de aangevraagde subsidie toegekend. In totaal werd in de onderzoeksperiode ruim € 3,2 miljoen toegekend wat neerkomt op gemiddeld € 1.523 per donor⁴.

Kenmerk
4378527-1097957-GMT

De belangrijkste algemene bevindingen van de onderzoekers zijn verder:

- De Subsidieregeling draagt aantoonbaar bij aan het wegnemen van financiële drempels en biedt praktische en psychologische geruststelling voor donoren. De donoren zijn tevreden over het bestaan van de regeling, maar voor het merendeel van de donoren is de regeling niet bepalend geweest voor de beslissing om daadwerkelijk te doneren. Het besluit van de donor om bij leven te doneren blijkt vooral ingegeven te zijn vanuit moreel bewustzijn en de relatie met de patiënt. Hierbij is de Subsidieregeling helpend en ondersteunend geweest;
- Een groot deel van de donoren vraagt een subsidie aan en het grootste deel van deze aanvragen wordt volledig goedgekeurd. Dit bevestigt dat de regeling in de praktijk toegankelijk en effectief is voor de doelgroep;
- Zowel de donoren als de zorgprofessionals zijn tevreden over de afhandeling van de subsidieaanvraag door de NTS;
- De donoren en zorgprofessionals zien een verbetering in het verder vereenvoudigen van de administratieve stappen, het versterken van de ondersteuning daarbij en het aanpassen van vergoedingen van bepaalde kostenposten;
- Er worden kleine verschillen gevonden in het aantal subsidieaanvragen ten opzichte van het aantal donaties tussen de ziekenhuizen;
- In uitzonderingssituaties, zoals huishoudelijke hulp uit het informele netwerk van de donor en extra reis- en verblijfkosten van een donor uit het buitenland, volstaat de Subsidieregeling niet altijd.

Concreet heeft dit tot de volgende wijzigingen geleid:

1) Inflatiecorrectie vaste vergoedingen

De Subsidieregeling biedt een aantal vaste vergoedingen (reiskosten, standaard onkosten, vormen van hulp, gedeerde inkomsten), deze bedragen zijn sinds de vorige wijziging in 2021 niet meer geïndexeerd. Dit zal in de komende regeling gecorrigeerd worden met in de twee aankomende jaren een toename van 27,51% ten opzichte van de huidige bedragen. Het blijft mogelijk om halverwege de looptijd van de Subsidieregeling te beoordelen of deze, gezien de actuele economische situatie en inflatie, nog voldoende toereikend is;

2) Verhoogd btw-tarief hotelovernachtingen en -logies

Het recent verhoogde btw-tarief op hotelovernachtingen en logies wordt eveneens meegenomen in de actualisatie van de bedragen.

Naast de inflatiecorrectie komt de totale correctie neer op 42,81%;

³ In de periode 2016-2020: 2191 donoren

⁴ In de periode 2016-2020: in totaal € 3,2 miljoen en gemiddeld € 1.499 per donor

3) Huishoudelijke hulp

In de toelichting is een verduidelijking opgenomen wat betreft (informele) huishoudelijke hulp, zo is verder verduidelijkt dat deze informeel van aard mag zijn, deze gegeven kan worden door een zelf aan te wijzen persoon door de donor en wat er onder huishoudelijke hulp valt. Vooral over de informele aard van de huishoudelijke hulp bleken misvattingen te bestaan;

4) Bijstand donoren uit het buitenland

In de toelichting is een verduidelijking opgenomen dat de Subsidierегeling de mogelijkheid biedt dat een donor afkomstig uit het buitenland zich bij kan laten staan door meerdere personen, wel geldt als voorwaarde dat de donor slecht door één persoon tegelijkertijd wordt bijgestaan.

Naast een wijziging van de Subsidierегeling zal in de uitvoering een aantal aanpassingen doorgevoerd worden. In het aanvraagformulier komt bijvoorbeeld duidelijker te staan welke onkosten vergoed worden. Daarnaast zal de NTS er zorg voor dragen dat er meer uniforme informatie door de zorgverleners wordt verstrekt. Tevens hebben we de NTS gevraagd wat de oorzaak is van de (relatief kleine) verschillen tussen de transplantatiecentra in het aandeel donoren dat een subsidie aanvraagt.

Bovenstaande wijzigingen zijn in lijn met de eerdere Kamerbrief.⁵

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De Tweede Kamer was in 2009 een groot voorstander van de komst van een subsidierегeling zodat donoren die bij leven willen doneren geen financiële belemmeringen ondervinden om bij leven een nier of een deel van hun lever te doneren.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het is niet de verwachting dat de wijziging van de Subsidierегeling tot publiciteit zal leiden.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

Geen.

d. Gevolgen administratieve lasten

Bij de wijziging van de Subsidierегeling is getoetst wat de effecten zijn op de administratieve lasten. De inschatting is dat de aanpassing nagenoeg geen of zeer beperkte effecten zal hebben op de administratieve lasten voor de NTS die de subsidieaanvragen in behandeling neemt. De inschatting is dat in de praktijk de administratieve lasten voor aanvragers (de donoren) nagenoeg gelijk blijven.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

GMT reserveert jaarlijks € 800.000 voor uitkeringen vanuit de subsidierегeling zelf. Gezien de zeer beperkte toename van administratieve lasten wordt het al reeds geïndexeerde en gereserveerde budget voor de uitvoering van € 130.000 als toereikend geacht. De regeling is een openeinderegelung waardoor er altijd de

**Directoraat-Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Geneesmiddelen en
Medische Technologie

Kenmerk
4378527-1097957-GMT

⁵ Kamerstukken II 2025/26, 28140, nr. 126

mogelijkheid is om voor de Subsidieregeling bedragen uit te keren. Uitgaande van min of meer gelijk gebruik zullen de kosten voor de regeling ongeveer met 27,5% toenemen en deze op of rond het gereserveerde bedrag van € 800.000 vallen. Beide gereserveerde posten worden daarom nu als toereikend geacht.

**Directoraat-Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Geneesmiddelen en
Medische Technologie

Kenmerk
4378527-1097957-GMT

f. Juridische aspecten haalbaarheid

De regeling is getoetst op relevante subsidie- en staatssteunregels en wordt als juridisch haalbaar geacht door WJZ.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Het wijzigingsbesluit is afgestemd met FEZ, WJZ, ECS en de NTS.

h. Toezeggingen

Vóór de zomer van 2026 ontvangt de Kamer het wijzigingsbesluit ter voorlegging van de wijziging van de Subsidieregeling.

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

